

SZILÁGY-SOMLYÓ

TÁRSADALMI HETILAP.

Megjelenik minden csütörtökön.

Előfizetési díjak:
egész évre 4 frt, fél évre
2 frt; községi jegyzőknak
és tanítóknak egész évre
3 frt.
Magán hirdetések díja:
Háromszor hasábozott gar-
mond sorért 5 kr.; bélyeg-
díj minden beiktatásért
30 kr.
Hivatalos hirdetések díja:
Egyszeri közlésért tekintet
nélkül a szöveg nagysá-
gára, bélyegdíjjal, nyugta-
bélyeggel és támlappal
együtt 8 frt.
Nyitási soronként 30 kr.
többszöri hirdetésnél ked-
vezményeket nyújthatnak.

A lap szellemi részét illető
levelek a szerkesztőséghez,
pénz küldemények és hir-
detések a kiadóhivatalhoz
címzendők.

Kéziratok nem adatkak
vissza.

Bérmentetlen levelek csak
ismert kéztől fogadhatnak el.

Állattenyésztésünk.

I.

A szilágy-somlyói szolgabírói járásban, Sz.-Somlyón, f. évi április 28-án foganatosított a tavaszi bika-szemle.

A szemle kézzelfogható bizony-ságát mutatja annak, hogy a községek még most is nagy mérvben rá van-nak szorulva arra, hogy az állatte-nyésztés fejlesztése körül a közigaz-gatási hatóság erős felügyeletet és szigorú ellenőrzést gyakoroljon.

A közelebbi évtizedben mind na-gyobb és nagyobb szigorral gyakorolt felügyeletet és kényszer járásunk szarvasmarha állományát igen szépen fejlesztette, a mit egyedül annak tu-lajdonitunk, hogy a községi tenyész-bikák a vizsgáló bizottság által szí-goru bírálat alá lettek vetve s a te-nyész céloknak nem megfelelők ki-mustráltattak.

Sajnos, hogy e tekintetben a meg-kívántató eredménytől még most is igen messze állunk, mert bármily örömmel konstatálhatjuk is e téren a szemmel látható előhaladást, a tökély ama fokától, melyet vidékünk állatte-nyésztésre hivatottságának s kitünő tenyészfajtájának fogva megérdemelne, állattenyésztésünk még ma is távol áll.

Nem mondhatjuk, hogy a köze-lebbi években a földmívelési minisz-terium nem tett ez irányban vidé-künkre nézve is valamit azzal, mi-dőn a tordai bikatelepet az erdélyi faj marhatejlesztése céljából felállí-totta s fejlesztette, de ez oly elenyé-sző csekélység, ami ama nagy szük-

séglethez mérten, ami Szilágyvármeg-yeiben tenyész-bikák tekintetében mu-takozik, elenyésző s hatásában, ered-ményében alig lenne feltűnő csekély-ség.

Különbben is magára a tordai bi-katelepre nézve szarvasmarhát tenyésztő gazdaközönségünknek alapos panasza van a telepen kapható tenyész-bikák minősége tekintetében s panasza van azért is, mert a telepen a szükséglet-nek megfelelő mennyiség nem talál-ható.

Nemcsak az a nagy és megbocsát-hatatlan hiba, hogy a tordai bikate-lepre az állam olyan satnya testű, időtlen kinézésű bikaborjukat is szed össze, a melyekből megfelelő tenyész-bikákat várni merő képtelenség, — de nagyobb baj az, hogy ezen tordai bikatelepről községi bíráink jóhisze-műleg bevásárolják drága pénzen a tenyész-bikát s mikor a járási bika-vizsgáló bizottság elébe kerül, akkor tűnik ki, hogy az államtól drága pénzen megvásárolt apaállat nem ér egy pipa dohányt s minden egyéb, csak szabályos és ép test s tenyész-bikának való éppen nem.

Ha magános ember üz ilyen gsef-teket, hát egyszerűen rámondják, hogy csaló. Az állami kezelés ilyes nyilvá-nulásaira pedig a legkiméletesebb ki-fejezést használjuk, ha megbízhatlan-nak és lelkiismeretlennek, vagy leg-alább is, a szükséges szakértelem hi-nyában bővölködőnek jelezük.

De nincs miért a tordai állami bi-katelepet tenni felelőssé községi bi-káink minőségéért, mert e telep oly kevés anyagot szolgáltat, hogy nem képes ellátni Szilágyvármegye községeinek bikaszükségeit és így

azt épen nem dominálhatja s el sem ronthatja.

Szilágyvármegyében a szarvas-marha tenyésztés különösen a nép al-sóbb osztályánál s a kisebb birtokos-ságnál annyira dominál minden más gazdasági ágat, hogy nem ártana, ha azzal a vármegye közönsége bővebben és behatóbban foglalkozva, a földmi-velési miniszter ur figyelmét nemcsak a tordai bikatelep mizeriáira hívná fel, hanem kifejtene, hogy vármeg-yeinkben, itt benn, például Szi-lágy-Nagyfaluban, vagy Sz.-Somlyón kellené szükségképen fölállí-tani egy állami bikatelepet, nemcsak azért, hogy a szükséglet mennyiségileg inkább fedezhető le-gyen, hanem azért is, hogy a beszer-zendő bikabornyuk minőségére vár-megyénk hatóságai s a gazdaközönség nagyobb befolyást gyakorolhassanak s ezzel állattenyésztésünknek bizonyos erősebb lökés adassék.

Az ország minden részének tud-tak juttatni vagy egy, vagy más ál-lami intézményt, mely a vidék ipari, vagy gazdasági fejlődésére, előmozdi-tására ösztönyszerűleg hasson, csak nekünk szilágyvármegyeieknek s külö-nösen a volt Kraszvármegyének nem jutott azokból semmi. Pedig e vidék ugy helyi fekvésénél, mint népessége szorgalmánál s életrevalóságánál fogva éppen nem lenne azokra érdemtelen.

Egy bikatelepnak a Kraszna, vagy Berettyó folyam mentén fölállítását pedig nemcsak községeink helyi ér-deke, hanem állattenyésztésünk orszá-gos érdeke megkívánna s megköve-telné.

A Kraszna-Berettyó vidékén rend-kívül értékes tenyészanyag megyen-

veszendőbe azzal, hogy az apró bika-boronyuk alig egy hetes korukban már kivágnak. Ha itt közelben lenne egy bikatelep, mely az esztendő, szép ki-fejlődést ígérő bikabornyukat össze-szedné, olyan telepre lenne kilátá-sunk, melynek messze földön nem lenne párja. Mert míg most a tordai bikatelepre messze földről legtöbb-nyire egyik-másik uraságtól, vagy gazdatisztól szedik össze, a kellő konkurrencia hiányában sokszor selejtes anyagot, — ha itt közelben lenne egy állami bikatelep, az apróbb bor-nyuk a kis parasztgazdák által nem válogattnának ki idő előtt s bővsé-gesen lenne miből kiválogatott dara-bokat mutatni fel a telepnek s lenne honnan fedezzék szükségleteiket a köz-ségek. Mig ezzel egyfelől a bikatelep kiválóan elsőrendű tenyész-bikákat kap-hatna, s így Szilágyvármegyét, mint az ország nagyobb vidékét megfelelő anyaggal láthatná el, vidékünk állat-tenyésztése óriási lendületet venne.

A peronoszpóra és a véde-kezés.*)

A peronoszpóra kártékonyságával különösen az alsóbb néposztály nincs tisztában. Azt mondja: megette szőlőmet a ragya; — annak, hogy az a ragya tulajdonképen ma-napság peronoszpóra név alatt pusztít, hogy annak kártékony hatásától meg lehet menekülni: a köznép alig ad hitelt.

*) A „Szőlőben” című havi folyóirat április 28-iki számából. Megrendelhető Csomor Kál-mánnál Gyöngyösön, egész évre 2 forintért.

A „Szilágy-Somlyó” Tárcája.

Agrárszocializmus.

Azokról a zavargásokról, amelyek oda lenn a gazdag alföldön. Hódmező-Vásárhely, Szentés, Orosháza vidékén év-ről-évre mind nagyobb és nagyobb mérv-ben ismétlődnek, a békés szilágysági em-berek csodálkozva vesznek hírt, s ámulva olvassák, hogy azon a gazdag földön, ahol a fekete talaj huszonöt-szörös termés-sel fizeti a gazda fáradságát, nagy az elégedetlenség a szegény munkás nép kö-zött.

Hihetetlennek látszik a mit az ottani állapotokról a helyzettel közlő ismer-ős emberek beszélnek. A „Magyaror-szág”-ban Sima Ferencz közvetlen tapasztalat alapján ismerteti a zavargás okát s az ottani sajtósági viszonyokat. Mint-hogy e leírás a helyzet, hű képét tárja elénk, azt a politikai vonatkozások kiha-gyásával teljes egészében, következőkben közöljük:

Meggyőződésem szerint az agrár-szocializmus nálunk főleg a keresethiány-ból származó kenyerkérdés; melynek azonban különböző irányban politikai vo-natkozásai is vannak.

Mindnyájan érezzük, hogy az élet szükségletei az általános fejlődés arányá-ban rohamosan emelkednek; az igények

igen nagyok; míg a keresetforrások, épen a mezőgazdasági munkás osztály munka-körében, nem hogy szaporodnának, sőt egymásután bedugulnak. Például a gaz-dasági gépek napról-napra szűkebbre szo-rítják a mezőgazdasági kézimunka ke-retét.

A magyar alföld sajtósági birtok-viszonyai is hozzájárulnak a baj növelé-séhez, mert az alföld nem képes az itt élő sok százezer mezőgazdasági munkás-nak állandó foglalkozást és elegendő ke-resetforrást szolgáltatni.

Ugyiszlóvan csak a kapálás és az ara-tás időszakai az, a mely alatt valamennyi munkás-kéz talál foglalkozást. De ez mind-össze pár hónapi idő. Az év többi részé-ben csak elvétve kapnak munkát ezek a szegények, dologtalanul lézengenek, a piacokon és egyéb közhelyeken politizál-gatnak, vagy a „bubos” kemence mellett kaszinózzák el az időt: s így bármily bu-sás keresményük van is a nyári hóna-pokban, apránként fölemészti azt, mielőtt új munkát kapnának, s aztán beköszönt hajlékaikba a nélkülözés, a nyomor, a mi maga után vonja a birtokososztály ellen való irigységet, az elégedetlenséget, az elkeseredést, a zugolódást, s egy kevés biztatás mellett a zendülést, a forradalmi hajlamokat.

Ha volna gyáripárunk, amely pótolná a hiányzó mezőgazdasági munkát, avagy volna legalább valamelyes háziipar, amely némi jövedelmi forrást nyújtana a munka hiányában szenvedő népnek, mindjárt nem lenne itt semmi baj.

Sem a magánvállalkozók, sem a kor-

mány bölcsessége, nem gondol arra a parlagon heverő roppant munkaerőre, mely kihasználatlanul teng az alföldön s melyet a gyáripari üzemből jutányosan lehetne értékesíteni.

Sőt közügyes nagy gondjai közepette arra se ér rá a mi kormányunk, hogy legalább a háziipart honosítaná meg az alföldön; melyhez pedig kevés költség és csak egy okszerűen nevelt háziipari ta-nítógárda kellene.

Anakrónizmusnak látszik, ha azt mondom, hogy a magyar uradalmakat még mindig feudális szellemben kezelik. Pedig ez tényleg így van.

A Kossuth által inaugurált szabadelvű törvények eltörölték a jobbágyságot.

A földesurak azonban siettek magu-kat rekompenzálni. Ha elvesztették a job-bágytelkek tulajdonjogát, legalább az uradalmi földeket biztosították családjaik-nak, a leköltött birtokrendszert meghono-sítása által. Századokon át nem alapítot-tak annyi hitbizományt, mint a Tisza-kor-szak kezdete óta. Ezzel hozzáférhetlenné tették a népnek az uradalmi birtokokat. A nép pedig szaporodik, s a magyar pa-rasztnak jellemző törekvése a birtokszer-zés. Így csakhamar eljutottunk oda, hogy a földbirtok ára hihetetlenül magasra szökött. A föld képtelen kiteremni a be-fektetett tőke kamatját; s így a vagyontalan ember abszolút el van zárva attól, hogy szorgalma és munkája gyümölcse gyanánt birtokot szerezhesen. Ez maga elég arra, hogy elégedetlenséget és elke-seredést támasszon.

De a földesurak még másutt is ke-restek maguknak rekompenzációt. A kor-szellem kiragadta a kezükből a jobbágy-ságot, — hát teremtetek maguknak fe-hér rabszolgákat.

Nem beszéllek a szomszéd vármegyék-ben levő uradalmakról, pedig ismerem azoknak a gazdálkodását is. Csak arról szólnék, ami szemem előtt folyik itt Csongrádvármegyében.

Itt van például a Pallavicini örgróf-féle hitbizományi uradalom. Százezer hold föld egy tagban! Mennyi jót tehetne a tisztelt uradalom a szegény néppel, ha az örgrófokat az a magasztos emberbaráti elv vezérelné, amit gróf Széchenyi Fe-rencz hangoztatott a végrendeletében, hogy: „a földi javakat azért adta az Isten az ő kiválasztottainak, hogy mentől több jót tehessenek embertársaikkal.”

De a Pallavicini uradalom úgy gon-dolkozik, hogy a parasztokat azért te-remtette az Isten, hogy a földesuraknak legyen kiken uralkodni. Hát zsarnokos-kodik is szegény fejükön úgy, hogy nem volt az az amerikai ültetvényes, a ki em-bertelenebből bánt volna szerencsen rab-szolgáival.

Régebben több község volt az ura-dalom területén, névszerint: Anyás, Baks, Dócz, de azokat kitelepítette a kegyel-mes örgróf, mert úgy kívánták azt az uradalmi érdekek. Azok a szegény em-berek, a kiknek minden ivadékuk az uradalom szolgálatában görnyedezett, egy szép napon arra ébredtek, hogy vehetik a hátukra a házaikat, pusztulniok kell arról a földről, a hol bölcsőjük ringott, a

De hát ez is majd csak utat tör magának; s ha általában fölsimertetik: felette nagy lesz az eredmény.

A tudományos szőlészvilág, a népek sorsát intéző egyének látják, tudják mindent, azért, hogy emez állapotot megszüntessék s a szőlészeket saját érdekük megóvására törvényt utján kötelezzék: alkottak több megyében és községben a peronoszpóra elleni védekezést tartalmazó szabályrendeletet.

Hogy a védekezésre szabályrendelet után köteleztetik a szőlésznép: nagyon helyes. De nem helyes az, ha előre meghatároztatik, hogy az év melyik havában, annak melyik napján kell ellene védekezni.

A peronoszpóra nem minden évben lép fel. Ha fellép is, nem minden szőlőfajt támadja meg.

Ha tehát ez áll, melynek a valóságát a lefolyt idők és tények igazolják, hogy egyik-másik évben egyik-másik helyen nem volt peronoszpóra, s hogy például a fehérhajók, közte különösen az olaszrizling szőlő levelein nagy kárt nem tesz, hogy például a Ripáriákat, York-Madeirát, sőt még a Herbeumontot sem igen bántja, akkor igaz az is, hogy a védekezésnek sem általánosnak, sem egyenlőnek, sem rendszeresnek nem kell lenni.

Egyidőben azt mondtam, hogy akkor kell locsolni a háztetőt, ha tűz van, s ha a tető elég-hető részekből áll.

Egész ferde dolog volna az elég-hetlen tetőket tűz esetén is locsolni; még ferdebb intézkedés volna, ha a tetők az év bizonyos szakában, akár van tűz akár nincs, locsoltatnának.

Tehát legtöbb szabályrendelet, azon intézkedésének, melyben az mondatik, hogy hányszor és az év melyik szakában kell permetezni, alig van értelme.

De meg az ilyen intézkedés károsan is hat, mert ha az egyszerű szőlész rendeletre permeteztet anélkül, hogy peronoszpóra volna, és esetleg egy másik nem permeteztet s annak szőlőjében sem jelentkezik a peronoszpóra, nemcsak felnyitják az egyszerű szőlész szemeit, de látni is fogja, hogy az elrendelt intézkedés nem kor-

rekt, hogy vele feles kiadás tétetett; akkor azután legény legyen a gáton, aki a mondott szabályrendeletet érvényesíteni bírja.

De meg azután a nép hihetetlen lesz s akkor sem permetez, ha a peronoszpóra föllépett.

Aki a költséges ujszólókultura terére lépett, az mindenesetre védekezni is fog a peronoszpóra ellen, pláne ha annak sikerét látja.

A siker nagyobb eredményt ér el, mint a végrehajtó.

Védekezni fog ekkor a köznép is, ha a védekezéshez megkívántató eszközökkel rendelkezik.

De nincs oly szabályrendelet, meg jóakarattal, mely a védekezést létesítse, ha az ahhoz megkívántató anyagok és eszközöknek nincsennek birtokában.

Ily nélkülözhetlen anyag a rézgalic, a mész, az azurin, stb. Mivel pedig ezen anyagok különösen községekben készletben a kereskedésekben nem tartanak s ha megrendeltetik, azok megérkezéséhez napok kellenek, úgy cselekednének helyesen az előjárások, ha nagyobb mennyiségben, különösen a nagyobb városoktól félrebb, távolabb eső községekben készletben tartanák; s mindazoknak, akik a peronoszpóra ellen védekezni akarnak, rendelkezésükre bocsájtanák, esetleg hiteleznék.

Ha a községek permetező gépeket szereznek be s azok bizonyos meghatározott díjért naponként kiadják: egész helyesen járnak el.

Mindamellet az is figyelembe kell venni, hogy a peronoszpóra kártekonysága épen olyan rohamos, mint aminő gyors föllépésű, azután ha annak a községnek 2—3 ily permetezője van is, mire a sor minden gazdára reá kerül: már akkor a peronoszpóra a leveleket tönkre tette. Mivel pedig a község annyi sok permetezőt nem szerezhet be, s mivel a permetezővel takarékosabban és szabályosabban lehet permetezni ugyan, de egyéb fecskendő eszközökkel is, mint például a seprő, a meszelő, vagy fűből összekötött pamacsokkal szintén lehet védekezni, fel kell világosítani a népet, hogy a szükség törvényt bont s a földolog, hogy a föllépés első napjain azonnal lehessen védekezni.

A peronoszpóra nemcsak a tervmest, nemcsak a szőlő fáját teszi tönkre s foszt meg az évi jövedelemtől, de a tőke életére is káros hatást gyakorol, azért tehát az ellen védekezni kell.

De csak akkor, midőn annak szükségé jelentkezik.

Ingatlan birtok változások.

A s. z. s. o. m. l. y. ó. i. kir. járásbíróság területén. Mán Juon a Gavrilla Cikuluj megvette Mán Gavrilla és Juon badacsonni összes birtokát 120 frtért; Pap Gavrilla luj Georg Mán Juon luj Vaszi badacsonni két belsőségét 180 frtért; Baló János ajándékba k. Kincses (Győri) János bagosi összes birtokát; Cirle János s társai örökölte Cirle Mihály boljani összes birtokát; Koszte Vaszalkáné Dedis Gligor bogdánházi összes birtokát; Vajda Péter megvette Foris Floare bogdánházi 1 szántóját 180 frtért; özv. Blága Farkasné ajándékba kapta Blága János és Vaszalka borzási összes birtokát; Braun József és neje megvette Boér István és neje borzási 3 szántóját 325 frtért; ifj. Bernáth Lajos és neje Bernáth József bürgesdi 1 belsőségét, 2 kaszálóját 150 frtért; Kriszte Vaszalka s társai örökölték Kriszte Tok Georgie csizéri összes birtokát; Kuk Tógyer a Flori Nuci s neje megvették gróf Bánffy György utódai detreheimi 1 kertjét 310 frtért; Kozma Tógyer Zsurkuc Irinia detreheimi 1 kert és 2 szántóját 110 frtért; Kuk Nuc a Györgyi Girc Flora detreheimi 1 beltelekét 112 frtért; Roska Gavrilla özv. Feldman Lőrincné elyüsi 4 szántóját 100 frtért; Árgyelán Vaszalka Árgyelán György elyüsi 1 kaszálóját 200 frtért; Gál Máté Gál Pántya győrtelki összes birtokát 2600 frtért; Lázár Ilie Lázár Flore a Floare győrtelki 1 beltelekét 200 frtért; gyümölcsésesi gör. cath. egyház báró Bánffy György utódai gyümölcsésesi 1 beltelekét 200 frtért; Opris Tógyer a Muculuj lleni Mojszi Vaszalka halmosdi 1 szántóját 180 frtért; Törpe János és neje Grósz Dávid és neje ippi 1 beltelekét 140 frtért; Borzási Imre Borzási Ferenc s társai ippi 2 beltelekét 120 frtért; ifj. Blága Péter s társai örökölték id. Blága Péter jaazi összes birtokát; ifj. Luc Péter és neje megvette Bulcsán Flora jaazi 1 beltelekét és 1 kaszálóját 100 frtért; Lőrinc János és neje ifj. Bede László és neje kárásztelki 1 legelőjét 100 frtért; Szász József özv. Szász Balintné kárásztelki 1 beltelekét 2 szántóját 200 frtért; Hátzel Flórián Szabó F. József kárásztelki 1 szántóját 250 frtért; Májás Nyikuláj ajánd. kapta Muszkan Szofia o.-keceli összes birtokát; Milás Stefan a Florin megvette Milás Flora a Vaszuluj o.-keceli összes birtokát; Milás Stefan a Florin megvették Milás Flora a Vaszuluj o.-keceli 1 beltelekét 1 szántóját 400 frtért; Bölöni Sándor megvette János P. Mihály és társai kémeri 1 beltelekét 1 szántóját 341 frtért; Dombi Katalin és Julianna örökölték Dombi Sándor és neje kémeri összes birtokát; Balla Imre és társai Szekrényes Péter s neje kémeri összes birtokát; Kémeri Mihály és társai Kémeri András és neje kémeri összes birtokát; Gál Ferenc és neje megvették özv. Vad Mihályné kémeri összes birtokát 110 frtért; Kovács P. István Kovács Katalin s társai kémeri 1 szántóját 100 frtért; Pap Ferenc s neje Pátrubán Kristóf s társai krasznai 3 szántóját 300 frtért; Vince Farkas s neje ugyanannak krasznai 3 szántóját 300 frtért; Fekete Miklós s neje Vadas Balintné krasznai 1 beltelekét 316 frtért; Berta Márton s társai örökölték id. Birta Márton krasznai összes birtokát; Bolgye Nucu örökölte Bolgye Andrájka keresztelkei összes birtokát; Marguj György megv. Bolgye Nucu keresztelkei 1 szántóját 100 frtért; Kis Péter és neje ajándékba k. Kis László locsméri összes birtokát; Duma Nucu megvette ifj. Duma Mitru márkaszéki 2 szántóját

180 frtért; nagyfalusi ev. ref. egyház megvette Nagyfalusi községe nagyfalusi 2 beltelekét 2000 frtért; Májás Nuc örökölte id. Májás Nuc pecsely összes birtokát; Kosz László megv. Posán Juonné petenyi 1 szántóját 200 frtért; Botofán Nyikuláj s társai örökölték Botofán Juon a Vaszilki perjei összes birtokát; Jakab Lázár megvette Tarba Juon perjei 1 beltelekét 120 frtért; Teg-M. Nuc és neje Sebes Emil s neje porci 1 kaszálóját 625 frtért; Ponycs Tógyer s neje ifj. Ponycs Iliszia s neje porci 1 beltelekét 140 frtért; Péter A. György és neje Horváth Jánosné rátoni 1 erdőjét 450 frtért; Gotlieb József s neje Zoltán Béla szécsi 10 drb. külsőségét 1600 frtért; özv. ifj. Kozma Károlyné örök. Szabó Jánosné somlyói 1 beltelekét; özv. Fehér Gergelyné Fehér Gergely somlyói összes birtokát; Kozma Pál s neje megv. Tötös János somlyói 1 beltelekét 260 frtért; özv. báró Györffy Adolfné özv. Tötös Mihályné somlyói 1 beltelekét 200 frtért; Tatár György és neje özv. Lázár Jánosné és Emma somlyói 1 pin-céjét 230 frtért; Eszes András s neje Angyal János s neje somlyói 1 beltelekét 500 frtért; ifj. Piszle János s neje Juhász Katalin somlyói 1 szántóját 190 frtért; Pestyán Tógyer Pestyán Vaszalka tótfalui 1 beltelekét 140 frtért; Dénes Ráchel és Mihály örök. Dénes Gy. János s neje varsolci összes birtokát; Péter A. György és neje megv. Péter Pál varsolci 1 szántóját 150 frtért.

A zila h i kir. járásbíróság területén. Kupás Ándor és neje megvette Kupás S. Mihály sarmasági külső és belsőségét 235 frtért; Puskás Juon Pap Lázár és társai debreni szántóját 125 frtért; ugyanaz Szücs Péter s társai debreni szántóját 185 frtért; Mik György Kozma Juon debreni belsőségét 200 frtért; Tunyogi Dániel és neje Lámpel Sámuelné kis-dobai összes birtokát 150 frtért; István György Rovnberg Emilia sarmasági telekrészét 120 frtért; Erdélyi G. Mihály ugyanannak sarmasági telekrészét 100 frtért; ifj. Balog Lajos Cirják Mihályné zilahi pinces szőlőjét 125 frtért; Monoki Ferenc és neje Fazekas Samu zilahi telkét 455 frtért; Élőtot Elek és neje Szabó János zilahi szántóját 460 frtért; özv. Kapitány Antalné Kapitány Endréné zilahi házastelkét 150 frtért; Lévi Salamon és neje Feigenbaum Bernát és neje vármezői birtokát 200 frtért; Major József András és neje Tóth József göröcsöni birtokát 200 frtért; Szigeti Mózes és neje Boda Imréné s társai díosadi szántóját 350 frtért; br. Kemény Árpád Farkas Nuc s társai sz.-kövesdi összes ingatlanát 140 frtért; Elekes Péter és neje Püskő Pál János és neje díosadi szántó és kaszálóját 150 frtért; Lőrinc András és neje ugyanannak díosadi szántó és kaszálóját 150 frtért; Püskő Márton és neje ugyanannak díosadi szántóját 150 frtért; Püskő András ugyanannak díosadi kaszálóját 150 frtért; Pintye György Pintye Jákob n.-baksai birtokát 130 frtért; ifj. Goldberger József Máté Károlyné zilahi szántóját 149 frt. Suba András és neje Balog Ferencné zilahi szőlőjét 150 frtért; Vlojk Dumitru és neje gr. Zichy Istvánné p.-rajtoli szántó és erdőjét 280 frtért; Vlojk Tógyer s társai ugyanannak p.-rajtoli szántó és erdőjét 280 frtért; Csorokán György és társai ugyanannak p.-rajtoli szántó és erdőjét 360 frtért; Gavriluc Juon és neje ugyanannak p.-rajtoli szántó és erdőjét 120 frtért; Szelezsán Vaszalka és neje ugyanannak p.-rajtoli szántó és erdőjét 280 frtért; Kriszte Andrák Kriszte József f.-késes-nyárlói ház és telkét 100 frtért; Kulcsár István Boda Zsigmondné díosadi összes ingatlanát 200 frtért; Stirb Gavrilla Peese Szimionné vármezői házaz telekét 120 frtért.

Kossuth szobor.

Lapunk szerkesztőségéhez Kossuth Lajos nagy hazakifiaának emelendő emlékszóborra begyűlt:

Mult számunkban kimutatott összeg 24 frt 30 kr.

hol minden barázdát, minden rögöt verejtekükkel öntöztek. Pusztulniok kell, mert az uradalmi kormány kiadta a földet haszonbérbe egynehány nagybérőnek. El is széledtek a kiűzött családok a szélrőza minden irányában; de szívükben elvitték a lángoló boszu kielégítőlen vágyát. Ezek a földönfutóvá lett vándorcsapatok, mint a kaptárból kiűzött méhrajok, szétrebbentek s a szomszédos nagyobb központokon: H.-M.-Vásárhelyen, Szentesen, Orosházán telepedtek meg, a hol terjesztik a gyűlöletet az „urak” ellen, s apostolaiává lettek a birtokos osztály ellen irányuló minden mozgalmnak.

Évek hosszú során át váltig könyörögte az algyőiek, hogy adjon el jó pénzért nekik egy kis földet az uradalom. Hasztalan volt minden kérés; mikor néhány száz hold uradalmi föld eladásra került, odaadták azt olcsóbban, mint a mennyit az algyőiek ajánlottak — idegen embereknek, a kik jobban tudtak az uradalmi tisztség nyelvén.

Sándorfalva helyzete még sanyarubb az algyőiekénél. A nagylelkű uradalom 4000 embert telepített ebbe a községbe; de a házhelyeken kívül egy talpalatnyi földet se adott nekik. Amint a falu szélső házából kilépünk, már az uradalom földjén találjuk magunkat. Még csak egy kis libalegelőt se adtak ennek a falunak, bizonyára azzal a számitással, hogy a nép kényre-kegyre legyen kiszolgáltatva az uradalomnak, hogy tetszése szerint megsabott munkabér mellett hajthassa őket igába. Ezek is könyörögnek a haszonbér földért, szívesen fizetnének jóval többet, mint a nagybérő, de egyszerűen elutasítják őket.

Aztán ott van Pusztá-Péteri község. Valósággal egy darab Irland Magyarorszá-

gon. Szinte nevetséges dolog „községnek” nevezni. Mert a község fogalma stabilitást, állandóságot föltételez. Pusztá-Péteri azonban annyira nem állandó, hogy a Pallavicini uradalom, amikor tetszik, akkor fujja szét a községet, mint a szappanbuborékot.

Ez a község 67 évvel ezelőtt települt, s haszonbérben földön fekszik. Még maga a templom, a községháza, az iskola se a községé, sőt a legutolsó kunyhó se tulajdona a lakosságnak; minden az uradalomé, az utolsó kilincsig. Ha tetszik az uradalomnak, kikérgetheti a lakosokat azokból a hajlékokból, a melyeket még a nagyapáik építettek. S tényleg gyakorolják is ezt a jogot az uradalmi tiszték; a melyik péteri embernek nem tetszik a képe, az ispan kiadja neki az utat, s veheti hátára cókmojkját, a kezébe a vándorbotot, a földjéről azonban egy hantot, az ősi fészekből egy gazszálat sem szabad elvinnie.

Fölkötőbb jellemző az uradalmi kormányzat szellemére, hogy a legutóbb megújított haszonbéri szerződésbe oly sulyos feltételeket vett be, amelyek eddig nem léteztek. Nevezetesen eddig meg volt engedve a péterieknek a bérlet áthruházása, a mi egy kis adásvételi forgalmat teremtett. Az uradalom atyai kormányzata most kikötötte, hogy jövőre a bérlet semmi szín alatt át nem ruházható; sőt még elhalálozás folytán se szállhat át az örökösökre. Ha a péteri ember bevégzi földi pályafutását, azzal a szívet facsaró tudattal szállhat a sirba, hogy családját, otthon és kenyér nélkül hagyja. Az özvegy megfoghatja a gyermekei kezét és elindulhat velük koldulni, mert a nagylelkű uradalom kirakatja őket a küszöb elé, s még annyit se enged meg, hogy a lábán lévő

termést elvihessék. Léven az e feletti korlátlan rendelkezés az uradalom kezében.

Régóta rimáknodnak már ezek a szerencsétlenek is az uradalomnak, hogy engedje megváltani a földjeiket; hogy ne legyenek mindörökké földönfutó páriák, hanem végre biztos otthont alapíthassanak maguknak. A kérelmet sokáig nem vették tekintetbe: míg végre a vármegyei ellenzék sürgetésének erkölcsi pressziója alatt az örgróf megszabta az örökváltság föltételeit; de volt gondja rá, hogy elfogadhatlan föltételeket állítson fel. S mikor a lakosok közül néhány értelmesebb és bátrabb ember a föltételek méltányos módosítását és enyhítését kérte, az uradalom erre azzal felelt, hogy megfosztotta ezeket a szegény embereket még a bérlet-től is, azért a nagy bűnökért, hogy vakmerősködtek a saját és laktársaik érdekeinek szöszölőli lenni.

Ekkor hozzám fordultak a péteriek, hogy lennék közbenjárójuk az örgrófnál és világosítanám föl a kegyelmes urat az ő sanyaru állapotuk felől. S az örgróf — mikor Bécsben fölkerestem — ridegen megtagadta az ügy további tárgyalását, azon ürügy alatt, hogy miért választottak a péteriek maguknak idegen közbenjárót, s miért nem bízták sorsukat föltétlenül az uradalmi tisztség jóakarataira; a mely vérlázító jóakarattal barbarizmusát már annyiszor volt alkalmuk keservesen tapasztalni. Persze, a derék uradalmi tisztség hallani se akar a megváltásról; mert nem akarja kibocsátani a kezéből a fehér rabszolgák üstökét.

S talán azt hiszi valaki, hogy ha már ennyire leigázza az uradalom a területén lakó népet, legalább munkát ad nekik, hogy verejtekükkel megkereshessék kenyerüket? Dehogyan. A ki elég vakmerő véteni a legutolsó uradalmi hajdu-

nak, az nemhogy feles földet, vagy részes munkát kapna, hanem még napszámossnak sem kell.

Még a kinek kegyelmesen ad munkát az uradalom, annak is sanyaru a helyzete. Mert a robot és dézsma helyett kifundáltak az ugynevezett uzsorát s azzal nyomorítják meg a mezei munkásokat. Az uzsora, mely különben nemcsak az uradalmaknál, hanem a kisebb birtokosoknál is szélteben divik az egész alföldön — abból, hogy a munkás, azért mert munkát kap, tartozik a gazdának bizonyos pénzösszeget, aprójószágot, terményeket adni és bizonyos mennyiségű ingyen-munkát teljesíteni. Tehát a birtokosok élelmessége más elnevezés alatt és más formában s a szabad egyezkedés örve alatt ugyan, de tényleg visszaállította a robotot és a dézs-mát.

De a tehetetlen uradalmi Moloch étvágya még nincs kielégítve azokkal a sarcokkal, a melyeket elsoroltam. Kifundáltak azt is, hogy az uradalmak a községi közterhek viselése alól kibujjanak: megalkották az uradalmi községeket.

Párját ritkító remek speciális az uradalmi község. Könnyebb megérthetős okáért példával illusztrálva mondom el, hogy tulajdonképpen mi az?

Az a 100 ezer hold föld, mely a Pallavicini uradalom tulajdonát képezi, ezelőtt több község határába volt bekebelezve, s így természetes, hogy az illető községekben az uradalom állami adója arányában, hozzájárult a közterhek viseléséhez. A községi törvény aztán megengedte, hogy az uradalmi területek önálló községi szervezetet vegyenek fel. Ehez nem kell egyéb, mint az, hogy állít az uradalmi község egy jegyzőt, s ad mellé egy hivataloszlógát, vagy kézbesítő. Az

Zipfinger Péter gyűjtő-
ívén adakoztak:

Klammer Adolf 1 frt,
Zipfinger Péter 1 frt.

Összesen 2 frt — kr.

Csák Aladár peéri gyűjtő-
ívén adakoztak:

Csák Aladár 1 frt, Simon
Márton 50 kr, Gáspár Béla
50 kr, Vasvári Zsigmond 20
kr, Sáska József 1 frt, Ka-
tona Sándor 20 kr, Szom-
bathy Károly 20 kr, Csák
Aladárné 1 frt.

Összesen: 4 frt 60 kr.

Kemény István varsolci
gyűjtőívén adakoztak:

Bákai István 5 kr, Dénes
M. István 10 kr, Kis P. György
5 kr, Dénes György 5 kr,
Brédi János 5 kr, Bálint V.
András 5 kr, N. N. 5 kr.

Összesen: 1 frt 40 kr.

Pataki József sz.-somlyói
gyűjtőívén adakoztak:

Pataky József 1 frt, Pa-
taky Józsefné 1 frt, özv. Ko-
vács Mihályné 1 frt.

Összesen: 3 frt — kr.

Főösszeg 34 frt 30 kr.

Különfélék.

— *Mai számunkhoz negyedik hírde-
tési melléklet van csatolva.*

— **Kinevezés.** Ifj. Kerekes József,
szegazárdi törvényszéki jegyző a nyíregyházi
járásbíróvához albiróvá neveztetett ki,

— **A temetkezési egyesület szombaton,** má-
jus 5-én délelőtt 10 órakor a városház ta-
nácstermében rendes közgyűlést tart. A gyű-
lés tárgyai között van az elnök és jegyző
elleni bizalmatlanság kérdése is.

— **Ev. ref. konventi segélyek.** Az egye-
temes konvent az idén befolyt 73,659 frt
69 kr. domesztikából az egyes egyházkerüle-
teknek megadta a meghatározott segélyöss-
zeget. Az erdélyi egyházkerület részére ju-
tott összegből a völcseői egyház 80 frtot,
az egrespataki 40 frtot, a lecsméri pedig 30
frtot kap.

— **Vállyi Árpád fölépült.** Vállyi Ár-
pád, az orsz. függetlenségi és 48-as párt al-
elnöke, kinek betegsége őszinte részvétele kel-
tett országszerte, fölépült betegségéből. A
meggyógyult képviselő, egy időre távol ma-
rad az izgató és idegbontó politikától és
majtisi birtokán fog pihenni.

— **Tagosítási per.** A szilágy-somlyói
határ tagosítása felett évtizedek óta húzódó
urbéri per, mint halljuk, a m. kir. kurián
erőteljes ítélettel lett elítélve s így kilátás
lehet ahhoz, hogy jövő évben már az
új tagok ki is lesznek szakítva.

— **Halálozás.** Lászlóffy István a városi
kapitányi hivatalnál alkalmazott díjnok, va-
sárnap hosszas szenvedés után meghalt.

előjáróság többi tagjai — bíró, tanács-
belik — meg a képviselő testület, kike-
rülnek az uradalmi tisztok, szolgák és bér-
lők közül; s azoknak nem kell semmi dí-
jat vagy fizetést adni.

Látnivaló, hogy ennél olcsóbb adminis-
isztráció alig lehet a világon. Ámde
azok a községek, a melyeknek kötelekéből
kiváltak az uradalmi területek, keser-
vesen érzik az említett ujtásnak követ-
kezményeit; mert az ő kiadásai ma is
csak annyira rugnak, mint azelőtt, de a
teherelviselésre kevesebb az objektum, a
mennyiben az uradalmi terület után
nem szedhetnek többé községi adót; a
különbözetből származó terheket tehát
viselik a régi községek lakosai.

Igy történik, hogy a míg az uradalmi
község 10—15 százalékos községi adóval
adminisztrál, addig a vármegye némely
községeiben a községi adó eléri a 80—
100, sőt a 100 százalékot.

A ki az elmondottakat figyelmére
meltatta, az nem fog csodálkozni azon,
hogy az ugynevezett föld népe, a mun-
kásosztály, az egész alföldön a végletekig
el van keseredve. Nem fog csodálkozni
azon, hogy ezek a méltán elkeseredett
embereknek különben józan gondolkodá-
sát megmételtyezik a hangzatos és csábító
szocialista ábrándok, melyeket a nemzet-
közi szocialista apostolok sok ügyesség-
gel és buzgósággal propagálnak.

El kell háritani a veszedelmet, orvo-
solni kell a bajt, gyorsan és erélyesen;
de nem parlamentári dikciókkal, se nem
karddal-puskával, hanem okos politiká-
val, okos cselekedettel.

— **A memorandum pörben** Kolozsváron
május 7-ikén kezdődik az esküdtszéki tár-
gyalás. A vádlottak között Szilágyvármeg-
yéből ott szerepelnek Papp György
ilyéfalvi birtokos és dr. Nichita János
ügyvéd, zilahi lakos.

— **Kirándulás.** A szilágy-somlyói rom.
kat. püspöki algimn. tanuló f. évi május
hó 1-én, Nits Pál és Fetzter János tanárok
vezetése alatt Somlyó-Ujlakra tettek ki-
rándulást. A cél a torna és természet-
rajzi kiránduláson kívül az árpádházi ki-
rályok idejéből való templom megtekinté-
se volt. Somlyó-Ujlak, mint előnevéből
is kiteszik, egykor a szilágy-somlyói ura-
dalomnak, melyet a XIII. évszázad másod-
dik felében „Vata-Somlyó”-nak nevez-
tek, képezte kiegészítő részét. Somlyó-
Ujlak kis község és körülbelül 500 lelket
számlál. Fejlődését a legújabb időkig
nagyban hátráltatta az előtte elterülő in-
goványos, mocsaras síkság. 12 méter hosz-
sú, 5/8 m. széles és 8/20 m. magas tem-
ploma a Kraszna balpartján épült. Neve-
zetes, hogy tornya szervesen függ össze
az egyházzal, mi annál inkább feltűnő,
mert azon időkben ily építkezés, kivéve
a monostoros templomokat, még a váro-
siaknál is csak nagy ritkán fordult elő.

A torony alul négyszögű, azontul felfelé
nyolcszögű gúlát képez. Igen csinosak
továbbá a középen látható oszlopos iker-
ablakok is. Legkülönösebb azonban e
templom építkezéseinek az, hogy alapja
keskeny és az oldalfalak felfelé mindin-
kébb kiszélesednek. Az oldalfalak felső
részében hossza nyúlt folyosó vonul vég-
ig, melyre nyugaton lépcső vezet fel. E
folyosó, honnét mint a templom belsejébe,
félköríves ablakok nyílnak, eredetileg ta-
lán arra szolgált, hogy a nagyszámú aj-
tatos híveket a szorongatás kikerülése
végett — magába fogadja. Kevésbé va-
lószerű azonban azon felfogás, hogy az
északi oldalon előforduló környilások lö-
réseknek készültek volna. Említést érde-
melnek a torony aljában levő fülkék is.
Ezekről azt tartják, hogy a régi időkben
állítólag itt láncolták a bűnösöket vas-
örvvel a falhoz. Néphit szerint a szom-
szédos halmon barátok laktak, kik föld
alatti uton jártak e templomba. De az
alagutnak nyomára eddig még nem ta-
láltak. Ami már most a templom korát
illeti, eltekintve az újabban hozzá toldott
bejárótól és a templom keleti részétől,
félköríves stíljénél fogva kereszténység-
ünk első százaihoz sorozhatjuk. Hazánk-
ban a román ízlés a XII. évszázad vége
felé lép fel és általánosan a tatárjárásig,
sőt egyes esetben még az azt követő né-
hány évtizeden át is tart. Némelyek sze-
rint a Vata-féle lázadás leveretése emlé-
kére építették e templomot; Müller Ist-
ván állami építész szerint a tatárjárás
idejében (1241-ben) keletkezett. Legrégibb
edénye az urasztali kanna 1611-ből. A
templomtól különálló haranglában levő
nagyobbik harangnak felirata a követ-
kező: „A somlyósuta-ujlaki reformata ek-
lezsia a maga költségén öntötte 1787-ben”,
a kisebbiké: „Suta-Ujlak reformata sz.
eklezsia öntötte. Anno 1792. Alján: Fudit
me Georgius Lázár.” A templomban a
kalauzolt Molnár Gyula lelkész teljesít-
ette, miért is fogadja szíves készségeért
köszönetünket. Hasonlóan szívünk nem-
es érzelmeivel adózunk Duha Gerő és Pás-
kuj József uraknak is, kik a kirándulá-
son résztvevőket páratlan vendégszeretet-
tel fogadták.

— **Gyászhir.** Dr. Steiner Mór, krasz-
nai körorvost, lapunk szellemes munkatársát su-
lyos csapás érte, nejének született Dávi-
dovics Camillának halálával. Öszin-
tén osztozunk munkatársunk fájalmában.
A kedves halott elvesztéséről következő
gyászjelentést adta ki a gyászoló család:
„Dr. Steiner Mór krasznai körorvos a
maga és kis leánykája: Margitka, — vala-
mint az összes alulírott rokonság nevében
fájdalomtól megtört szívvel tudatja feled-
hetetlen szeretett neje, a legjobb anya, hü,
hálás leány, illetve unoka és szeretett rokon
Dr. Steiner Mór né sz. Davidovits Ca-
milla, f. hó 26-án d. u. 4 órakor, életének
24-ik, boldog házassága 2-ik évében, hosszu,
kinos szenvedés után történt elhunytát. A
drága megboldogult hült tetemei folyó hó
29-én, d. u. 4 órakor fognak Széplakon az
izr. szertartás szerint örök nyugalomra té-
tetni. Béke és örök emlékezet virasszon a
kedves porok felett! Davidovits Ede, Stei-
ner Szerén, mint szülők. Steiner József és
neje, mint após és anyós. Özv. Steiner Rosa,
Özv. Radnai Ábrahám, mint nagynanyák.
Dr. Berger János és családja. Rosman I. és
neje. Steiner Sámuel és családja. Kallós Ja-
kab és neje. Friedman Jakab és családja.
Neumayer Fülöp és neje. Kócz I. és családja.
Steiner Ábrahám. Steiner Izsák és családja.”

— **Kigyók áldozatai.** Az indiai kékkönyv
adatai szerint Indiában a múlt évben nem
kevesebb mint 31,380 ember halt meg ki-
gyómarás következtében.

— **Deák Péter** jelenleg Tasnádon mű-
ködő tevékeny színigazgatót előnyös ki-
tűntetés érte, megkapta ugyanis a deési
színházat, hol előadásait e hó 13-án, azaz
pünkösd vasárnapján kezdi meg, ez ok-
ból az idő rövidsége miatt városunkban
csak a már előre jelzett 3 előadást
tartja meg, u. m.: „Kis Alamuszi”, „Czi-
terás” és „Három testőr”-t, és pedig f.
hó 8, 9. és 10-én. E három előadásra fel-
hívjuk a t. közönség figyelmét. Jegyeket
előjegyezhetni Zipfinger Péter cuk-
rászdájában, a három előadásra 3 frtért.

— **Felfüggesztés.** Barnuciu Moisi
Demeter halmozdi körjegyző ellen fegyel-
mi vizsgálat van folyamatban, és már hiva-
talától is felfüggesztetett, a körjegyzői teen-
dők végzésére ideiglenesen Fröhau f. An-
tal lecsméri körjegyző lett helyettesítve.

— **Pályázat.** A dícsádi. ref. kántortani-
tói állomásra másodizben van pályázat hir-
detve. Pályázati kérvények Viski Pál espe-
reshez Zoványai május 20-ig adhatók be.

— **A Kossuth Lajos** emlékének meg-
örökítésére alakult országos bizottság el-
nöksége tisztelettel felkéri az összes vi-
déki gyűjtőív tartókat, hogy a mennyiben
a gyűjtött összegeket a pesti hazai első ta-
karékpénztár egyesülethez még be nem szol-
gáltatták volna, az izeikben jegyzett és
még jegyzendő összes adományokat a nyil-
vános nyugtázás megkönnyítése érdekében
valamely ottani helybeli, esetleg vidékbeli
lapban díjtalanul közzététetni törekedjenek,
ennek megtörténte után pedig a gyűjtött
összegeket hazai első takarékpénztár egye-
sülethez beküldeni sziveskedjenek. Budapest,
1894. április hó 18-án. Hazafias üdvözlét-
tel: „Az országos bizottság elnöksége.”
Gróf Batthyány Géza. Tolnay Lajos.

— **Milyen térképet** csatoltak a Memo-
rándumhoz? A memorandumhoz egy olyan
térképet csatoltak, a melyben az erdélyi ré-
szek oláhországi határszélétől egész a Ti-
száig mindenütt oláhok laktak. Csupán a
székelyföldön engedik meg egy picit terü-
leten, hogy magyarok is lakjanak. A térkép
szerint természetesen Kolozsvár is kékek-
kel van feltüntetve, mint csaknem teljesen olá-
hok által lakott terület, a melyen alig le-
het a feltüntetett jelekből következtetni egy
pár száz magyar lakóra. Ilyen nyomtatva-
nyokkal és szemléltető térképekkel igyeke-
tek félrevezetni a helyi viszonyokat nem is-
merő külföldet s törekedtek megnyerni a
maguk előlínak.

— **Ujonnan megnyitott** vegykisérleti ál-
lomás. A földmívelési m. kir. minister Debre-
cenben az ottani gazdasági tanintézettel
kapcsolatban mezőgazdasági vegykisérleti ál-
lomást létesített és ennek vezetését dr. Ved-
ródi Viktor gazdasági tanintézeti vegytanár-
ra bízta. Ezen állomás egyrészt a mezőgazda-
ságra és borászatra vonatkozó tudományos
szakkérdések megoldásával fog foglalkozni,
de e mellett mint állami ellenőrző vegykisér-
leti állomás a hatóságoknak fog rendelkezé-
sére állani az élelmi szerek és élvezeti anya-
gok tisztaságának és valódiságának megíté-
lését stb.; a gazdaközönségnek és borászok
a talajok, trágyaszerek és más gazdasági és
borászati termények, a kereskedők és iparo-
soknak stb. a különböző kereskedelmi áruk,
ipari cikkek és ezek nyers anyagainak és
terményeinek értékéről és esetleg hamisítá-
sairól, a fentebbi miniszterium által e célra
megállapított díjgyezék szerint. Ebbeli
megkeresések Debrecenbe, a vegykisérleti
állomás vezetőjéhez intézendők.

— **Az első permetezés** időszaka küszö-
bén nem győzzük szőlőgazdáinkat eléggé
sürgősen figyelmeztetni, hogy a permetezést,
melyet különben a magas ministerium már
kötelezőleg is elrendelt, kellő időben foganto-
sítani el ne mulasszák, mert csak ekként
vehetik elejét a veszedelmes szőlőragály, a
peronospora terjedésének. A permetezők
beszerzése dolgában jó lesz óvatosnak lenni,
mert sok rossz permetezőt kínálnak mosta-
nában mindenfelé. Mellesleg említjük fel,
hogy a jó permetezők közt a legjobbnak
találtuk a Mauthner budapesti magkeres-
kedő „Unicum” nevű permetezőjét, mely
igen könnyen jár, kitűnően permetez, sehol
el nem romlik és a mellett a legolcsóbb is,
a mennyiben az egész permetezőnek ára 14
frt 75 kr.

— **Százötven kilométer egy nap alatt.**
Nem kis dicsőségére válik a mezőhe-
gyesi méniskolának az a fényes eredmé-
nyű kísérlet, melyet Steinfeld Mihály
pueza macsi (Debrecen mellett) nagybirtokos
tett meg lovaival, azok menetképességének
kipróbálása céljából. Négyes fogatán tette
meg az utat a macsi puszttól a Hegyaljáig
és vissza. Az összesen százötven kilo-
méternyi utat — a tulajdonos két barátjá-
val és két kocsiával egy kényelmes landau-
eren tette meg, reggel 1/4 7 óráról este 1/4 8
órától s a 4 óra 10 peronyi pihenőt hozzá-
számítva a 150 kilométerre 9 ó. 50 perc,
tehát egy kilométerre átlag valamivel keve-
sebb esik négy percnél, megjegyzendő, hogy
Tardos és Csobaj között pár kilométernyi
sávár homok, Csobaj és Tarcal között pedig

meglehető gödrös süppedékes ut van. A
lovak — mezőhegyesi négy-ötévesek —
teljesen jó kondícióban érkeztek vissza
Macsra.

— **Robbanás.** Krasznán Lengyel és
Glück-féle szeszgyárban a múlt héten vég-
zetes kimeneteli robbanás történt, mely-
nek három muukás súlyos megsérülése
lőn eredménye. A munkások közül egyik
a zilahi közkórházba szállítatván, ott meg
is halt, özvegyet és árva hagyott maga
után. Mint megbízható helyről értesülünk,
a veszély már a közelebbi időkben fe-
nyegető volt s a tulajdonosok figyelme-
ztetve is lettek az eshetőségekre. Szomorú
dolog, hogy a hatósági közegek úgy tel-
jesítik az ellenőrzést, hogy ilyes szeren-
csétlenség a gyártulajdonosok fukarsága
folytán könnyen ismétlődhetik.

— **Szenzációs vadászkaland.** Barátságos
kvaterkázás közben X. ur elmeséli egy szen-
zációs vadászkalandját: Hátsó-Indiában törté-
tént. Mitsem sejtve sától a bambuszok
árnyékában, amikor hirtelen egy pápasze-
mes kigyót látok magam előtt. A veszedel-
mes fenevad óriási szökésekkel közeledik
felém. Rám akarja vetni magát. Én nem
sokat teketóriázom, hanem botommal leütöm
a pápaszemet az orráról. Meg voltam mentve,
a kigyó pápaszem nélkül az orráig sem
látott.

— **Uj szer az álmatlanság ellen.** Az or-
vosi tudomány régen keresi és még ma sem
találta meg az álmatlanság igazi ellenszerét.
Gyógyszereink, a melyek álomba ejtik az
embert, többé-kevésbé mind ártalmak, kü-
lönösen, ha hosszabb időn át használjuk azo-
kat. Dr. Hunley angol orvos most egyszerű
szert talált fel az álom gyors és ártalmatlan
előidézésére. — Ha álmatlan éjjelre van ki-
látásunk, így szól az utasítás, dugjuk fejün-
ket a takaró alá és szívjuk be az alászorí-
tott levegőt. A belehát szénsávmennyiség
csökken és az álom legtöbbször meg abban
a pillanatban bekövetkezik. Ez az eljárás
semmi veszéllyel nem jár, mert biztosak le-
hetünk a felől, hogy mindjárt az elalvás után
félrehárítva a takarót és elegendő mennyi-
ségű friss levegőt kapunk. Az angol orvos
rendkívül éles megfigyelő képességéről tesz
tanubizonyságot, a mikor utasítása mellett
megjegyzí, hogy a kuttyák és macskák épen
ezt a methodust követik, a mennyiben orru-
kat saját testök szőre alá dugják ha el akar-
nak aludni s a madarak sem tesznek egye-
bet akkor, a mikor fejüket és nyakokat szár-
nyok alá dugják.

— **Nyers selyem Bastruhákra** al-
kalmas kelméket öltönyöknént 9 frt 50
krért és jobb fajtájukat is — valamint
fekete, fehér és színes selyemkelmé-
ket méterenként 45 krtól 11 frt 65 krig
— sima, kockázott, csikozott, mintázott és
damaszolt stb. minőségben (mintegy 240
fajtában és 2000 különböző szín s árnyalat-
ban) szállít: postabér és vámmentesen a pri-
vátmegrendelők lakására HENNEBERG G.
(os. kir. udvari szállító) selyemgyára
Zürichben. Minták postafordulóval küld-
detnek. Svájcha címzett levelekre 10 kros
és levelezőlapokra 5 kros bélyeg ragasz-
tandó.

Irodalom.

— **Közelebbről** jelent meg „Az
állami kötelező állatbiztosítás. Az országos
magyar gazdasági egyesület által első he-
lyen dicséretre méltott pályamunka. Az
állatbiztosítási törvényjavaslatokra tett ész-
revételekkel. Irta Kiss Emil, Szilágyvármeg-
ye aljegyzője. Szerző sajátja. Ára; 80 kr.”
A mű gazdasági szakkörökben nagy feltű-
nést keltett és a szaklapok elismeréssel szó-
lanak róla. A 141 lapot tartalmazó füzet
Zilahon, Seres Samu könyvnyomdájában,
igen csinos kiállításban jelent meg.

— „**Molnárok lapja**” cím alatt új
szaklap indul meg májusban. A lapot Ju-
tassy Ödön közgazdasági író szerkeszti.
Évi előfizetési ára 4 frt, mely Budapestre
Kecskeméti-utca 13. szám alá küldendő.

— **A magyar hírlapirodalom,**
mely az utóbbi évek alatt rohamosan fejlő-
dött és erősödött a magyar olvasó közön-
ség igényeit is fejlesztette s ezek folytán
minden lap, de ezek közül kiválón a „Ké-
pes Családi Lapok” mindenkor arra töreke-
dett, hogy a haladással párhuzamos lépést
tartson. S ez a „Képes Családi Lapok”
szerkesztőségének sikerült is, mert e lap
szépirodalmi, és ismeretterjesztő közleménye-
ivel az első közt foglal helyet. A „Képes
Családi Lapok” kiadóhivatala minden idő-
ben elfogadja az előfizetést és az új előfi-
zítőknak a hiányzó számokat díjlanul küldi.

Felelős szerkesztő és kiadótulajdonos:

BÖLÖNI SÁNDOR.

Iskola Alapítvány - Kolozsvári Központi Egyetemi Könyvtár © Fundatia pentru Scoală - BCU Cluj-Napoca.